

פר ושעיר של יוה"כ שנדרחו וסה ע"א "תנן התם" - סו ע"א "שמע מיניה"

שקלים פ"ב מ"א

שקלים פ"ב מ"א

רבי יאשיה ר"ה ז ע"ב

ברייתא

[בא' בניסן תורמים הכוהנים את הלשכה, ושמים בקופות את המטבעות שימשו לקניית קורבנות, וכל הכספים אפילו שדורך למקדש משתייכים למקדש ותורמים גם עליהם] **בני העיר ששלחו** (שליח חינוס למסור) את **שקליהן ונגנבו או שאבדו: אם נתרמה תרומה** (שלשת הקופות בביה"ק נתרמו וסיימו לתרום, קודם שנודע שאבדו) - **נשבעין** (השלוחים שבועת שומרין: שלא פשעו בשמירה) **לגזברין** (מפני שהכספים שייכים להקדש והפסידו השלוחים את ההקדש). **ואם לאו** (לא נתרמה התרומה. הפסידו השלוחים את בעלי העיר, לפיכך) **נשבעין לבני העיר, ובני העיר שוקלין** (שקלים נוספים) **אחרים תחתיהן**. **נמצאו, או שהחזירו הגנבים - אלו ואלו שקלים הם** (לביהמ"ק), **ואין עולין להן** (לאנשי העיר) **לשנה הבאה** (ושוקלים שקלים חדשים בשנה הבאה). **רבי יהודה אומר: עולין להן לשנה הבאה**.

פר ושעיר של יום הכפורים שאבדו והפריש אחרים תחתיהן, וכן שעירי עבודה זרה (ציבור שעבדו ע"ז ע"פ טעות בהוראת ב"ד - מקריבים פר לעולה ושעיר לחטאת) **שאבדו והפריש אחרים תחתיהן** (והקריבו את הבהמות החדשות, ולאחר זמן נמצאו הראשונים שאבדו) - **כולן ימותו דברי רבי יהודה. רבי אליעזר ורבי שמעון אומרים: ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה, שאין חטאת צבור** (שדמיה באים מתרומת הלשכה) **מתה** (שרק חטאת יחיד שבעליה מתו, אך הציבור כולו לא מת).

אמר רבי טבי אמר רבי יאשיה: אמר קרא (על עולת ראש חודש): **"זאת עלת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה"** (במדבר כח, יד) **אמרה תורה: חֹדֶשׁ וְהָבָא לִי קָרְבָן מִתְּרוּמָה חֹדֶשָׁה** (כוונת הפסוק לחודש ניסן, מהאמור "ראשון הוא לְכֶם לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה" (שמות יב, ב). ומהריב"ב בפסוק "בְּחֹדְשׁוֹ לְחֹדְשֵׁי" ללמד שיש חודש שאתה צריך להביא את כל הקורבנות מתרומה חדשה, וא"א להביא מן הישנה של שנה שעברה).

אמר רב יהודה אמר שמואל: קרבנות צבור הבאין באחד בניסן - מצוה להביא מן החדש, ואם הביא מן הישן - יצא, אלא שחסר מצוה.

מה טעמו של רבי יהודה, שהשקלים שנתרמו ונאבדו עולים לשנה הבאה?

רבא: רבי יהודה סובר ששקלים שהוטלו לשלם בשנה אחת, ניתן לשלם בשנה שלאחריה (כסף שנועד לשלם בשנה אחת, ניתן להשתמש בשנה אחרת).

אב"י: מדוע לשיטת רבי יהודה הבהמות האבודות הולכות כעת למיתה, ומדוע לא ישמרו אותן ליום כיפור בשנה הבאה?

	❌ דחיית התירוך	✅ תירוך	❓ קושיה	✅ תירוך רבי יהודה
משום גזירה ימיתו את הפר? די בכך שישלחוהו להסתאב! ועוד, אף לגבי המתת השעיר, הרי דבריו של רבי יאשיה הינן מצווה לכתחילה, אך מוכח משמואל שבדיעבד הפר והשעיר כשרים לשנה הבאה ומדוע לרבי יהודה שניהם יומתו?	גוזרים פר אטו שעיר (גזרו מיתה על הפר, כדי שלא יבואו לטעות ולהביא את דמי השעיר מתרומה ישנה)	ברור בשעיר (שנרכש מכספי ציבור, ונחשב קורבן ציבור), אך פר של יוה"כ שנרכש בכספי הכוהן מדוע יומת לרבי יהודה?	רבא: החל מחודש ניסן לא ניתן לקנות בלשכה את קורבנות הציבור מהתרומה הישנה, אלא חייבים לקנות את הקורבנות מהתרומה החדשה. לכן לא קשה מקורבנות ציבור (שנקנו מהשקלים של השנה) שהולכים למיתה מגזירת רבי יהודה, שהרי לא ניתן לשמור אותם לשנה הבאה!	
משום גזירה ימיתו את הפר? די בכך שישלחוהו להסתאב!	גוזרים פר אטו שעיר (גזרו מיתה על הפר, כדי שלא יבואו לטעות ולהניח את השעיר)	ברור בשעיר (שאינ מועילה בו הגרלה לשנה הבאה, וא"א להניחו שמה יטעו), אך פר של יוה"כ שאין בו הגרלה מדוע יומת לרבי יהודה?	רבי זירא: אין הגורל קובע משנה לחברתה, לכן לא מועיל הגרלת השעירים (שנאבדו) בשנה זו לשנה הבאה, ומחשש שמא יביאם ולא יגריל בשנה הבאה (כיון שהוגרלו, ונמצא מקריב שעירים שלא הוגרלו) גזר רבי יהודה שהולכים למיתה. וא"א לקבוע להגרילם לשנה הבאה בשנית, מחשש שמא יראו אנשים ששעירים שאבדו מונחים לשנה הבאה, ויסברו שיהיו לשם ולעזאזל בלא הגרלה.	
משום גזירה ימיתו את הפר? די בכך שישלחוהו להסתאב!	גוזרים שעיר אטו פר (גזרו מיתה על השעיר, כדי שלא יבואו לטעות ולהניח את הפר במקום להמיתו)	ברור בפר (שיש להמיתו השנה שמא יטעו בשנה הבאה), אך שעיר של יוה"כ שהינו תרומת ציבור (ואין חשש שבעליו ימות) מדוע יומת לרבי יהודה?	החכמים לפני אב"י: חטאת שמתו בעליה הולכת למיתה, ומחשש שמא ימות כה"ג במשך השנה וישכחו להמית את פרו (שהינו חטאת המוקרבת מכספו ועבור כפרתו) בעת מותו, ולשנה הבאה ישכחו את מותו ויקריבו את פרו - לכן גזר רבי יהודה שממיתים את הפר של כה"ג כעת.	

דחיית התירוץ	תירוץ	קושיה	תירוץ רבי יהודה
<p>משום גזירה ימיתו את הפר? די בכך שישלחוהו להסתאב! ועוד, מדוע גזרו על חטאת שעבר שנתה למות, והרי ריש לקיש סובר שדינה לרעות ולהסתאב?</p>	<p>גוזרים פר אטו שעיר (גזרו מיתה על הפר, כדי שלא יבואו לטעות ולהניח את השעיר)</p>	<p>ברור בשעיר (שעדיין ביום כיפורים הבא הוא בן שנה, ולמרות זאת גזרו להורגו), אך פר של יוה"כ שהוא בן שלוש (ויכול להיקרב ביוה"כ הבא) מדוע יומת לרבי יהודה?</p>	<p>[בתורת כוהנים (פ"י ה"ב) נלמד בגזירה שווה משעירי ע"ז "תורה אחת יהיה לכם לעשה בשגגה" (במדבר טו, כט) שדין כל החטאות יהיה שווה לשעירי ע"ז. לכן כל החטאות פסולות לאחר גיל שנה כשעירי ע"ז] קורבן חטאת צריך להיות בת שנה, ואם נשמור את השעיר לשנה הבאה שמא יעבור שנתו - ולכן גזר רבי יהודה שממיתים מיד את הפר והשעיר של חטאת. ש: מה יש "גזירה" בכך, הרי ודאי זו חטאת שעברה שנתה ואינה ראויה להיקרב (מחמת גילה) ביום כיפור לשנה הבאה? ת: לא עברה שנתו לשיטת רבי (ששנה מוגדרת ע"פ ימי החמה 365 ימים), במידה וביוה"כ היה יום השמיני ללידתו, ועברו 354 ליום הכיפור הבא, ולמעשה השעיר בן 364 יום (ולא נמלאה שנתו לפי ימות החמה).</p>
<p>החשש לתקלה הינו מח' אמוראים: ברייתא: פסח שלא קרב בראשון - יקרב בשני (בפסח שני ימכר לטמא או לאדם שהיה בדרך רחוקה. לא קרב) בשני - יקרב (בפסח) לשנה הבאה. וכן במעות (שיועדו לפסח). ברייתא: (פסח או מעות שלא קרבו בפסח ראשון) - לא יקרב. התנא הראשון לא חושש לתקלה ולכן יכול להקריב הפסח במועד אחר, או לרכוש במעות (ואין חשש שירכוש במעות קורבן אחר), והתנא השני חושש ולכן לא קרב (וא"א להעמיד שנחלקו בקורבן פסח שחייב להיות "שה תמים זכר בן שנה" (שמות י"ב), במח' רבי ורבנן בגדר מהי "שנה" ולרבנן תעבור שנתו, מפני שהמח' נסובה גם במעות שאין בהם עניין של שנה או יותר).</p>			<p>רבא: מפני התקלה, שמא במשך הזמן מעת מציאת הקורבן עד הקרבנות ביום כיפור, יטעו להקריב אותו לשם קורבן אחר, גזר רבי יהודה שימיתו את השעיר והפר מיד. אין חוששים לטעות זו בשאר קורבנות שנשלחים להסתאב (שאף בהם ניתן לעשות טעות ולהקריבם לשם קורבן אחר, או ליהנות מהם (בעבודה או בגזיזה) למרות שהם קדושים), מפני שקורבנות הנשלחים להסתאב אדם שוכח מהם לחלוטין, ואין חשש שיכשל בהם. אך קורבנות שיועדו להיקרב ביום כיפור הבא - האדם טרוד בהם וליבו עליהם להקריבם, לכן הוא לא שוכח מהם, וחוששים שמא יקריב אותם לשם קורבן אחר.</p>

ברייתא [המוכר את ביתו שנמצא בערי חומה, יכול לגאול אותו עד "שנה תמימה", ואם לא יגאל הבית חלוט למוכר "ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר בעיר אשר לא לו חמה לצמיית לקנה אתו לדתיו לא יצא ב"ב" (ויקרא כה, ל), בהגדרה כיצד מונים שנה נחלקו התנאים] "שנה תמימה" מונה שלש מאות וששים וחמשה יום (ואין מתחשבים בעיבור השנה בידי ב"ד, אלא מונה 365 ימים בלבד) כמנין ימות החמה דברי רבי. **וחכמים** אומרים: מונה שנים עשר חדש מיום ליום (במידה וזו שנה פשוטה, ועברו רק 354 יום), ואם נתעברה - נתעברה למוכר (והבית לא יוחלט למוכר עד שיגיע באותו יום באותו חודש שמכר לו. אם מכר בא' ניסן יכול לגאול עד א' ניסן, אפילו בשנה מעוברת שהינה בין 383 ל-385 ימים).

ריש לקיש: חטאת שעברה שנתה - רואין אותה (בכל מקום שהיא) כאילו היא עומדת בבית הקברות (שדינה למיתה, והכהן לא יכול להתקרב אליה) ורועה (עד שתיסתאב ויביא בדמיה אחרת, אך לא ממיתים אותה).

ברייתא אין מקדישין (בזמן הזה, שסתם הקדש לבדק הבית, ואין תקנה לדברים המוקדשים) ואין מעריכין (אומר "עוד זה עלי") ואין מחרימין בזמן הזה (שבעל הברייתא סבר סתם חרמים הולכים לבדק הבית (ערכין כה ע"ב)). ואם הקדיש והעריך והחרים (כדי שלא תבוא תקלה בשימוש בנכסי קודש) - בהמה תיעקר, פירות כסות וכלים ירקבו, מעות וכלי מתכות (שאינם נרקבים, פודם ואת הכסף) יולין הנאה לים המלח. ואי זה הוא 'עיקור'? נועל דלת לפניו והיא מתה מאליה (מרעב).